

Biskop Atle Sommerfeldt:

Åpningsgudstjeneste - Veien til prestetjeneste

Joh 16,5-11 // Gran 16.6.2014

"Jeg går til ham som har sendt meg, men ingen av dere spør: 'Hvor går du?' 6 For sorg har fylt hjertet deres fordi jeg har sagt dere dette. 7 Men jeg sier dere sannheten: Det er det beste for dere at jeg går bort. For dersom jeg ikke går bort, kommer ikke Talsmannen til dere. Men går jeg bort, kan jeg sende ham til dere. 8 Og når han kommer, skal han gå i rette med verden og vise den hva synd er, hva rettferdighet er, og hva dom er: 9 Synden er at de ikke tror på meg. 10 Rettferdigheten er at jeg går til Far, og dere ser meg ikke lenger. 11 Dommen er at denne verdens fyrste er dømt."

Vår tids livsfølelse

Cathrine Aspaas skriver i Aftenposten 15.6.2014: "Det handler om skam. Om frykten for ikke å være god nok. Den dype, altomfattende følelsen av ikke å fortjene kjærlighet og tilhørighet.....Vi blir spist opp av ensomhet. Innenfra. Følelsen av ikke å være bra nok. Ikke å tilhøre et fellesskap". Ordene er skrevet som en forklaring på hvorfor Karl Ove Knausgårds roman *Min kamp* er en stor suksess i New York der folk ligger i kø over natten for å kunne få signaturen hans. "Denne mannens kamp er vår kamp. Han er oss!", siterer hun fra New Yorks kulturelite.

Knausgård skaper kunst og stor litteratur av hverdagsmenneskets livsfølelse og livserfaringer slik den manifesterer seg ved begynnelsen av det 21. århundre. Hans fortelling forsikrer de mange om at de ikke er alene med sine opplevelser og erfaringer. Noen av Knausgårds erfaringer er vel mer ytterligående enn de fleste av oss kjenner, men elementer av dem er gjenkjennbare for tilstrekkelig mange slik at han blir en hel generasjons forfatter.

Noen sentrale tall viser at alt for mange av oss sliter med livene sine. 25 % av alle norske vil i løpet av livet fylle kriteriene for en angstdiagnose, 10 % av alle tenåringer har erfaring med selvskading og det meldes fra skolepsykologene at stadig flere har behov for veiledning og ekstra omsorg, alt sammen symptomer på de elementene i livsfølelse Aspaas beskriver.

Denne verdens fyrste er dømt

«Dommen er at denne verdens fyrste er dømt», sier Jesus i det utsnittet av hans avskjedstale til disiplene som er dagens bibelord. Avsnittet er krevende å forstå for oss. For meg er det en trøst at også kirkefedrene Augustin og Thomas anså dette avsnittet for vanskelig å forstå. Men i møte med Aspaas beskrivelse av vår tids livsfølelse, er alikevel ordene meningsbærende.

Jesus slår fast at denne verdens fyrste er dømt. Denne fyrsten er den som står i mot Guds visjon for mennesker og skaperverk, som skaper det mørket Guds lys hele tiden kjemper for å overvinne, helt fra skapelsens første setning. Mørket er slett ikke et metafysisk mørke i en annen dimensjon. Det manifesterer seg hele tiden i menneskenes liv og preger våre livsvilkår. I vår tid, i følge Aspaas, manifesterer den seg hos oss i vår kulturkrets i en livsfølelse fargelagt av ensomhet, utilstrekkelighet og manglende tilhørighet.

Men i Jesu komme til verden som lys i mørket og i hans oppstandelse der døden og dødskreftene overvinnnes, er fyrsten som driver mørket dømt. Fyrstens herredømme er ikke den siste dom, det er Guds dom over denne fyrsten som er det siste ordet.

Den punktuelle dommen manifesterte seg i verden og historien i Jesu oppstandelse på et bestemt sted og i en bestemt kontekst. Men Guds doms manifestering er ikke begrenset til den gang. Guds rettferdighet for menneskene lever hele tiden blant oss i Den hellige Ånds gjerning. Jesus måtte gå over i en annen dimensjon for at vi skulle kunne forstå hvordan Guds Ånd virker på Jesus-måten i møte med menneskers livskamp.

Manglende tillit til at Jesus faktisk beseiret denne verdens fyrste og fortsetter å kjempe mot mørket i oss og rundt oss, skaper avstand til Guds virkelighet og er derfor synd - innkrøket i oss selv istedet for å se hvordan Gud holder på hele tiden rundt oss.

Tegnene

Denne verdens fyrste er dømt, og det gjenfinnes i vår tid og i våre liv. Tegnene på denne Guds dom ga Jesus oss i de to sakramentene vi feirer - dåpen og nattverden. Det er i dåpen vi blir en del av Jesu livskamp mot mørket og følger ham gjennom døden til livet. Der overvinnes vi vår grunn synd ved ikke lenger å være innkrøket i oss selv, men å bli en del av Guds fellesskapet. I nattverden overgir så Jesus sitt legeme og blod til oss og gir oss styrke til å leve.

Dette er kirkerommets mysterium som gjør at så mange mennesker søker dette rommet, ikke minst ved livets store anledninger. De gjenkjenner at dette er rommet der Guds dom over ondskap utfoldes i mysteriene som finner sted i dette rommet. Rommet bærer Guds kjærlige tilstedeværelse selv om fellesskapet av mennesker som samles der ofte tildekker Gudshandlingens kjerne av nåde og kjærlighet.

Dåpen og nattverdens elementer er vann og brød og vin, hentet fra skapelsens rike mangfold og gjort til tegn på Guds handling ved innstiftelsen. Men nettopp fordi vann og brød og vin er kjennbare for alle, gir de oss også frimodighet til å se Den hellige Ånds virke i alle tegnene på Guds dom over denne verdens mørke overalt der skapelse, godhet og lys bryter frem.

En annen livsfølelse er mulig!

Tegnene på Guds dom over denne verdens fyrste manifesterer seg i de sakramentale tegnene. I dåp og nattverd skaper Gud tilhørighet for oss alle til et fellesskap som krysser alle grenser i tid og rom og som har plass til hver eneste en av oss. Det største av alle under er at dette skjer uavhengig av min prestasjon, men hviler i Guds nåde og kjærlighet som en ensidig handling for meg og med oss alle.

I en verden der ensomhet råder, gir Gud i kirken et fellesskap som bærer oss gjennom liv og død.

I en verden der røttene kuttes, gir Gud i kirken tilhørighet til fortid og framtid med plass for hele mangfoldet som finnes i Guds menneskehet.

I en verden der kravene om selv å skape et autentisk liv og først da fortjene et godt liv, gir Gud i kirken oss bevisstheten om at livet er en gave fra fødselen og at livets giver inkluderer oss alle i sin favn av kjærlighet som overgår all vår forstand.

Gud gir oss ikke livet basert på vår kapasitet til autentisk livsutfoldelse, men basert på sin nåde.

Det er dette som gir oss frimodighet til å gå inn i prestaten og bestemmer dens budskap til menneskene: Denne verdens fyrste er dømt, Guds nåde er tilgjengelig for alle.